

23 Ιουλίου 1974

Πέφτει η χούντα

Η τουρκική εισβολή στην Κύπρο συνεχιζόταν την Κυριακή, 21 Ιουλίου 1974. Στον Πειραιά, δυο πλοία ετοιμάζονταν για την Κύπρο. Στις 5 το απόγευμα, άρχισε στο Πεντάγωνο σύσκεψη με τη συμμετοχή του πρωθυπουργού και του υπουργού Εξωτερικών της χούντας, Αδαμάντιου Ανδρουτσόπουλου και Κωνσταντίνου Κυπραίου. Τη νύχτα, διατάχτηκαν αεροπόροι να πάνε στη Λευκωσία. Στην Αθήνα, η σύσκεψη τέλειωσε γύρω στις 11. Μέσα στη σύγχυση, κανένας δεν σκέφτηκε να ειδοποιήσει την Κύπρο για τα αεροπλάνα που κατευθύνονταν προς τα κει.

Μεσάνυχτα Κυριακής, 21 του Ιουλίου, ο υφυπουργός Εξωτερικών των Ηνωμένων Πολιτειών, Τζόζεφ Σίσκο, που βρισκόταν στην Αθήνα, ανακάλυψε τον αρχηγό ΓΕΝ αντιναύαρχο Αραπάκη και, ως μεσολαβητής, του πρότεινε συμφωνία για κατάπαυση πυρός. Συμφώνησαν να ισχύσει από τις 4 το απόγευμα της Δευτέρας, 22 Ιουλίου.

Στις 2.15 τη νύχτα, το πρώτο αεροπλάνο έφτασε στη Λευκωσία. Ανειδοποίητοι οι Ελληνοκύπριοι το κατέρριψαν: 28 οι νεκροί, σώθηκε ένας. Τα επόμενα δύο αεροπλάνα κατάφεραν να προσγειωθούν τσακισμένα, μέσα σε καταιγισμό πυρός. Οι πιλότοι ενημέρωσαν τους υπερασπιστές του αεροδρομίου. Τα υπόλοιπα, προσγειώθηκαν ομαλά.

Πρωί Δευτέρας, 22 Ιουλίου, οι Τούρκοι έβγαλαν τανκς στην Κυρήνεια. Αλεξιπτωτιστές έπεσαν στο βόρειο τμήμα του νησιού. Νέα πλοία παρουσιάστηκαν στη θάλασσα της Κύπρου. Ογδόντα αεροπλάνα προσγειώθηκαν στον αεροδιάδρομο που είχε επεκταθεί από Τουρκοκύπριους στη θέση Αγύρτα, πριν από την εισβολή. Στις 11 το πρωί, ο διορισμένος από τους πραξικοπηματίες πρόεδρος Νίκος Σαμψών κήρυξε την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα!

Στην Αθήνα, οι επιστρατευμένοι αλλά και χουντικοί αξιωματικοί πολιορκούσαν το Πεντάγωνο. Απαιτούσαν δράση και αποφάσεις. Πρότειναν να κληθούν πολιτικοί και να αναλάβουν. Απαιτούσαν και πετυχαίνουν να γίνει μια πλατειά σύσκεψη. Αποφασίστηκε να κληθούν και οι πολιτικοί. Το απόγευμα, άρχισε να ισχύει η κατάπαυση του πυρός. Οι Τούρκοι την παραβίαζαν, όπου οι αντικειμενικοί τους στόχοι δεν είχαν ολοκληρωθεί. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, ο Χένρι Κίσινγκερ προανάγγειλε πολιτική μεταβολή στην Ελλάδα. Οι φήμες οργίαζαν στην Αθήνα.

Ασυνήθιστη κίνηση επικρατούσε στην Αθήνα και στην Κύπρο το πρωί της Τρίτης, 23 Ιουλίου 1974. Ασυνήθιστη και η δραστηριότητα του πρεσβευτή των Ηνωμένων Πολιτειών στη Λευκωσία, Ρότζερ Ντέιβις. Στο τέλος των επαφών του, ο διορισμένος Νίκος Σαμψών είχε παραιτηθεί και προσωρινός πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας ορκιζόταν ο Γλαύκος Κληρίδης.

Στην Αθήνα, τα γεγονότα έτρεχαν. Πρωί της Τρίτης και οι εκπρόσωποι του πολιτικού κόσμου κλήθηκαν σε σύσκεψη, στο κτίριο της Βουλής. Κράτησε ως αργά. Ο Ευάγγελος Αβέρωφ πρότεινε να κληθεί ο Κωνσταντίνος Καραμανλής. Ο Φαίδων Γκιζίκης δέχτηκε και τηλεφώνησε στο Παρίσι. Οι φήμες διέτρεχαν τη χώρα. Στις 6 το απόγευμα, 23 Ιουλίου 1974, έκτακτο δελτίο ειδήσεων διέκοψε το πρόγραμμα της τηλεόρασης:

«Εν όψει των εξωτερικών περιστάσεων, υφ' ας τελεί η πατρίς, αι ένοπλοι δυνάμεις απεφάσισαν όπως αναθέσουν την διακυβέρνησιν της χώρας εις πολιτικήν κυβέρνησιν».

Πριν καν να τελειώσει, πανδαιμόνιο έπνιξε τα πάντα. Αναρίθμητος λαός ξεχύθηκε στους δρόμους, οι κόρνες των αυτοκινήτων έπαιρναν τα αφτιά, γαλανόλευκες σημαίες κυμάτιζαν. Σαν από σύνθημα, όλοι συνέκλιναν στη πλατεία Συντάγματος, με τα ραδιόφωνα στα χέρια. Μια τεράστια κι ασυγκράτητη ανθρωποθάλασσα κινιόταν πέρα δώθε κραυγάζοντας συνθήματα και τραγουδώντας. Και, ξαφνικά, σιωπή. Νέο έκτακτο δελτίο ειδήσεων, ακουγόταν από τα τρανζιστοράκια: Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής που βρισκόταν στο Παρίσι από το 1963, επέστρεφε στην Ελλάδα.

Το αεροπλάνο έφτασε στο αεροδρόμιο του Ελληνικού, στις 2 το πρωί. Μέσα στην άγρια νύχτα, ο Κωνσταντίνος Καραμανλής, ο άνθρωπος που έλειπε έντεκα χρόνια από την πατρίδα του, βγήκε από το αεροπλάνο κι έμεινε άφωνος στο κεφαλόσκαλο. Χιλιάδες άνθρωποι τον περίμεναν. Χιλιάδες άλλοι έρχονταν να προστεθούν. Κατάφερε να πει δυο λόγια που κανένας δεν άκουσε.

Στις 4.15 το πρωί της Τετάρτης, 24 του Ιουλίου του 1974, ορκιζόταν πρωθυπουργός μπροστά στον στρατηγό Φαίδωνα Γκιζίκη. Δώδεκα ώρες αργότερα, στις 4.15 το απόγευμα, ορκιζόταν το πρώτο κλιμάκιο της κυβέρνησης εθνικής ενότητας. Μέσα από τα μύρια προβλήματα των ημερών, ο τόπος άρχισε να μπαίνει σε ομαλή πορεία. Οι φυλακές άνοιξαν, οι εκτοπισμένοι γύρισαν.

1799: Στο Αμπουκίρ, οι Γάλλοι ρίχνουν στη θάλασσα 18.000 Τούρκους.

1825: Ο Κωνσταντίνος Κανάρης κι ο Αντώνης Κριεζής πραγματοποιούν τολμηρό εγχείρημα μέσα στο λιμάνι της Αλεξάνδρειας, με στόχο να κάψουν τον αιγυπτιακό στόλο.

1885: Πεθαίνει ο Οδυσσέας Σίμπσον Γκραντ, αρχηγός του Ομοσπονδιακού στρατού των Βορείων κατά τον αμερικανικό εμφύλιο και πρόεδρος από το 1869 - 77. Είχε γεννηθεί το 1822.

1892: Γεννιέται ο Χαϊλέ Σελασιέ, αυτοκράτορας της Αιθιοπίας από το 1930. Εξορίστηκε το 1936 μετά την ιταλική εισβολή, γύρισε το 1941 και παρέμεινε στην εξουσία μέχρι την εκθρόνισή του το 1974.

1951: Πεθαίνει στην φυλακή ο στρατηγός Φιλίπ Πετέν. Ήταν ήρωας της Γαλλίας στη μάχη του Βερντέν (1916) και ηγέτης της κυβέρνησης δοσίλογων του Βισί. Γεννήθηκε το 1856, καταδικάστηκε σε ισόβια το 1945.

1952: Επανάσταση στην Αίγυπτο ανατρέπει τον από το 1936 βασιλιά Φαρούκ (1920 - 1965). Πρόεδρος Δημοκρατίας ορκίζεται ο στρατηγός Μοχάμετ Ναγκίπ, που θα παραμεριστεί το 1954 από τον Γκαμάλ Αμπντελ Νάσερ (1918 - 1970).

1994: Στην Γκάμπια, στρατιώτες παίρνουν στα χέρια τους την εξουσία μετά από καβγά που έγινε στην Μπανζούλ, με αφορμή μια πληρωμή. Ο πρόεδρος Σερ Νταουντά Τζαβάρα βρίσκεται καταφύγιο σε πλοίο του αμερικανικού ναυτικού.

2005: Τριπλό χτύπημα στο αιγυπτιακό παραθεριστικό κέντρο Σαρμ ελ Σείχ της Ερυθράς Θάλασσας σκοτώνει περίπου πενήντα και τραυματίζει πάνω από διακόσια άτομα. Την ευθύνη αναλαμβάνει παρακλάδι της Αλ Κάιντα.

2018: Φωτιά που ξεκίνησε από τα Γεράνεια όρη καταστρέφει την Κινέττα και τους Αγίους Θεόδωρους στην Δ. Αττική. Λίγο αργότερα, φωτιά στην Ανατολική Αττική καταστρέφει την Ραφήνα (Μάτι, Καλλιτεχνούπολη, Κόκκινο Λιμανάκι κ.ά): Τους 85 έφτασαν οι καταμετρημένοι νεκροί τις πρώτες 48 ώρες, περισσότεροι από 165 είναι οι νοσηλεύόμενοι

στα νοσοκομεία, ενώ άγνωστος παραμένει ο αριθμός των αγνοουμένων. Περίπου 2000 σπίτια έγιναν ακατοίκητα, ενώ σε χιλιάδες ανέρχονται τα κατεστραμμένα αυτοκίνητα.

2019: Εσωκομματική ψηφοφορία ανάμεσα στα μέλη του Συντηρητικού κόμματος της Βρετανίας αναδεικνύει νέο αρχηγό τον Μπόρις Τζόνσον, με 92.153 ψήφους έναντι 46.656 του αντιπάλου του, Τζέρεμι Χαντ.

Η 23^η Ιουλίου στον πολιτισμό

23 Ιουλίου 1757

Ο Ντομένικο Σκαρλάτι

Στα 1709, ο βασιλιάς της Πολωνίας, Φρειδερίκος Αύγουστος, αποκαταστάθηκε στον θρόνο του με τη βοήθεια των ρωσικών όπλων. Την ίδια χρονιά, βασίλισσα Μαρία Καζιμίρα κάλεσε στη Βαρσοβία τον Ντομένικο Σκαρλάτι. Γιος του φημισμένου μουσουργού, Αλεσάντρο Σκαρλάτι ([βλ. 24.10.1725](#)), ο 24χρονος συνθέτης (γεννήθηκε στις 26 Οκτωβρίου 1685 στη Νάπολη της Ιταλίας) έμεινε στην υπηρεσία της ως το 1714 συνθέτοντας για λογαριασμό της επτά όπερες. Μετά, γύρισε στην Ιταλία. Μπήκε στην υπηρεσία του πρέσβη της Πορτογαλίας και, το 1720, βρέθηκε στη Λισσαβόνα. Στα 1728, ήταν διευθυντής της χορωδίας της αυλής.

Στα 1729, ακολούθησε την Πορτογαλίδα πριγκίπισσα Μαρία Βαρβάρα στη Μαδρίτη όπου εκείνη παντρεύτηκε τον πρίγκιπα των Αστουριών (και μέλλοντα βασιλιά) κι εκείνος ανέλαβε διευθυντής της χορωδίας της ισπανικής αυλής. Ξόδευε τα χρήματά του στον τζόγο αλλά μπόρεσε να κρατήσει τη θέση του για 28 χρόνια (ως τον θάνατό του, στις 23 Ιουλίου 1757). Την περίοδο αυτή, συνέθεσε 545 σονάτες, για τις οποίες κυρίως έμεινε στην ιστορία καθώς χρησιμοποίησε νέες τεχνικές με λαμπρά αποτελέσματα. Τα κείμενα των 496 από αυτές περιέχονται σε 15 χειρόγραφους τόμους που ανήκαν στη βασίλισσα Μαρία Βαρβάρα. Συνολικά, συνέθεσε 555 σονάτες, δώδεκα όπερες, ένα ιντερμέτζο μια λειτουργία, πενήντα καντάτες κ.λπ.

776 π.Χ.: Διεξάγονται στην αρχαία Ολυμπία οι πρώτοι καταγεγραμμένοι Ολυμπιακοί Αγώνες (δρόμος ενός σταδίου ή 192,27 μ.).

1875: Πεθαίνει ο Ισαάκ Μέριτ Σίγκερ, Αμερικανός εφευρέτης της πρώτης ραπτομηχανής την οποία παρουσίασε το 1851, εγκαινιάζοντας την μέθοδο της σταυροβελονιάς.

1888: Γεννιέται ο Ρέημοντ Τσάντλερ, Αμερικανός μυθιστοριογράφος και δημιουργός του ντετέκτιβ Φίλιπ Μάρλοου.

1892: Γεννιέται στην Καπαδοκία ο συνθέτης Πέτρος Πετριδης.

1931: Γεννιέται ο Βίκτορ Κορτσνόνι, Ρώσος σκακιστής που αποστάτησε στη Δύση.

1957: Γεννιέται στο Νιου Τζέρσεϊ των ΗΠΑ ο καλαθοσφαιριστής, Νίκος Γεωργαλής (Νίκος Γκάλης).

1996: Πεθαίνει η «εθνική σταρ» Αλίκη Βουγιουκλάκη. Είχε γεννηθεί στις 20 Ιουλίου 1933.

2011: Εντοπίζεται νεκρή στο σπίτι της στο Λονδίνο η διεθνούς φήμης 27χρονη τραγουδίστρια, Έμι Γουάινχαουζ. Είχε πρόβλημα με το αλκοόλ και τα ναρκωτικά.

2017: Νικώντας το Ισραήλ 65 - 56 στον τελικό του Ηράκλειου Κρήτης, η εθνική νέων (Κ20) στο μπάσκετ στέφεται πρωταθλήτρια Ευρώπης για τρίτη φορά στην ιστορία της (2002 και 2009 οι προηγούμενες). Πριν από δυο χρόνια, περίπου οι ίδιοι αθλητές, ως εθνική εφήβων, είχαν κατακτήσει το αντίστοιχο ευρωπαϊκό κύπελλο.

2021: Ξεκινούν στο Τόκιο οι Ολυμπιακοί αγώνες, οι πρώτοι χωρίς θεατές. Ήταν να διεξαχθούν το 2020 αλλά αναβλήθηκαν εξ αιτίας της πανδημίας του κορονοϊού, η οποία, όμως, συνεχιζόταν και αυτή την χρονιά.